

IV. ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲӘМ ҚУРЫЛЫС

2019 жыл январь-сентябрьде республиканың тийкарғы капиталын көбейттириўге 7023,8 млрд. сўм көлеминде инвестициялар киритилип, өткен жылға салыстырғанда өсим пәти 134,1 процентти қурады, соннан сырт ел инвестициялары 2739,3 млрд. сўмды қурады.

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың қурамы

	млрд.сўм	өсим пәти, %	жәмиге салыстыр- ғанда, % те
Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар	7023,8	134,1	100,0
<i>соннан:</i>			
Орайласқан инвестициялар:	2460,2	128,7	35,0
Бюджет қаржылары	958,1	197,4	13,6
Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў фонды	57,1	147,2	0,8
Тиклениў хәм раўажланыў фонды қаржылары	277,7	42,8	4,0
Дене тәрбиясы хәм спортты раўажландырыў фонды қаржылары	19,7	133,9	0,3
Хүкимет кепиллиги тийкарындағы шет ел кредитлери	1147,6	158,6	16,3

	<i>млрд.сұм</i>	<i>өсім пәти, %</i>	<i>жәмиге салыстыр- ғанда, % те</i>
Орайласпаған инвестициялар:	4563,6	137,6	65,0
кәrxаналардың өз қаржылары	1764,1	131,4	25,1
Халықтың қаржылары	673,5	123,6	9,6
туұрыдан-туұры сырт ел инвестиция хәм кредитлери	1591,8	2,8 е.	22,7
коммерциялық банк кредитлери хәм басқа қарыз дереклери	534,2	63,4	7,6

**2019 жыл январь-сентябрьге тийкаргы капиталға киритилген
инвестициялардың технологиялық қурамы**

	<i>жәми</i>	<i>мәмлекетлик</i>	<i>мәмлекет- лик емес</i>
Жәми, млрд. сұм	7023,8	1394,5	5629,3
соннан: улыұма көлемге салыстырғанда пайызда			
қурылыс-монтаж жұмыслары	3983,9	1274,4	2709,5
машина, үскенелер, транспорт қураллары ислеп шығарыұ хәм хожалық буйымлары	2865,2	76,2	2788,9
басқа қарежетлер	174,7	43,9	130,9

Тийкаргы капиталға киритилген инвестициялардың технологиялық қурамының дүзилиси 2018 жылдың январь-сентябрь айларына салыстырғанда қурылыс-монтаж жұмысларының үлеси 7,0 процентли пунктке кемейген, машина, үскенелер, транспорт қураллары, ислеп шығарыұ хәм хожалық буйымлары бақасының үлеси 20,3 процентли пунктке асқан хәм басқа қарежетлердің үлеси 13,8 процентли пунктке кемейген.

2019 жыл январь-сентябрь айларында орайластырылған қаржыландырыу дереклерине 2460,2 млрд. сўм инвестиция қаржылары киритилип, бул көрсеткиш жәми инвестициялардың 35,0 % қурады, бул өткен жылдың январь-сентябрь айларына салыстырғанда (1485,6 млрд. сўм) дерлик 1,3 есе көп. Есабат дәуиринде орайластырылмаған қаржы дереклери есабынан 4563,6 млрд. сўм инвестициялар өзлестирилди (жәмине салыстырғанда үлесі 65,0 %) хәм өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 1,4 есеге көбейди.

Кәрханалар хәм шөлкемлердің өз қаржылары есабынан 1764,1 млрд. сўм тийкарғы капиталға инвестициялар киритилди яки жәми инвестициялардың 25,1 % өзлестирилди. Халықтың қаржылары есабынан 673,5 млрд. сўм инвестициялар өзлестирилип, жәми инвестициялар көлеминиң 9,6 % қурады.

Есабат дәуиринде Өзбекстан Республикасы Хүкимети кепиллиги менен 1147,6 млрд. сўмлық шет ел кредитлери ажыратылды, бул 2018 жылдың тийисли дәуирине салыстырғанда (562,3) 1,6 есе көп ямаса жәми инвестициялардың 16,3 % курайды.

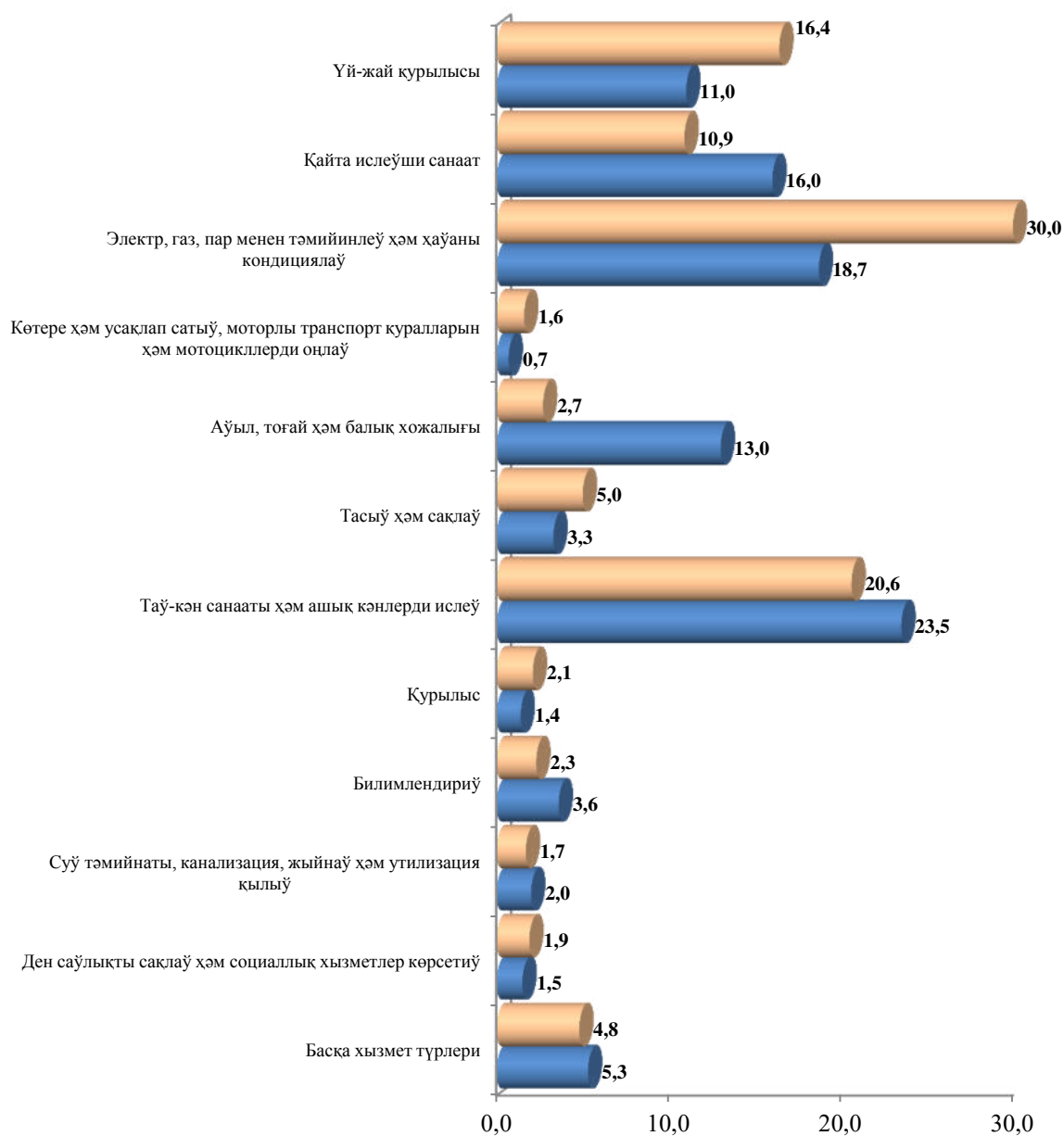
Соның менен бирге, банк кредитлери хәм басқа қарыз қаржылары есабынан 534,2 млрд. сўм қаржылар киритилди (тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың улыўма көлеминиң 7,6 %), бул өткен жылға салыстырғанда 63,4 процентли пунктке кемейди, туўрыдан-туўры хәм басқа шет ел инвестициялары хәм кредитлер есабынан 1591,8 млрд. сўм (улыўма көлемниң 22,7 %) өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 2,8 есеге асқан, Тиклениў хәм раўажландырыу фонды есабынан 277,7 млрд. сўм (4,0 %) өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 42,8 процентке кемейген, Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыу қоры есабынан 57,1 млрд. сўм (0,8 %) өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 47,2 процентке асқан хәмде Дене тәрбиясы хәм спортты раўажландырыу қоры есабынан 19,7 млрд. сўм ямаса тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың (0,3 %) өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 33,9 процентке асқан.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестиция хәм кредитлер

Есабат дәуиринде тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың тийкарғы бөлеги, яғный 1315,7 млрд. сўм электр, газ, пар менен тәмийинлеў хәм хаўаны кондициялаў хызмет түрине, 915,1 млрд. сўм аўыл, тоғай хәм балық хожалығына, 1652,5 млрд. сўм таў-кән санааты хәм ашық кәнлерди ислеў хәмде 775,5 млрд. сўм үй-жай қурылысына туўры келди.

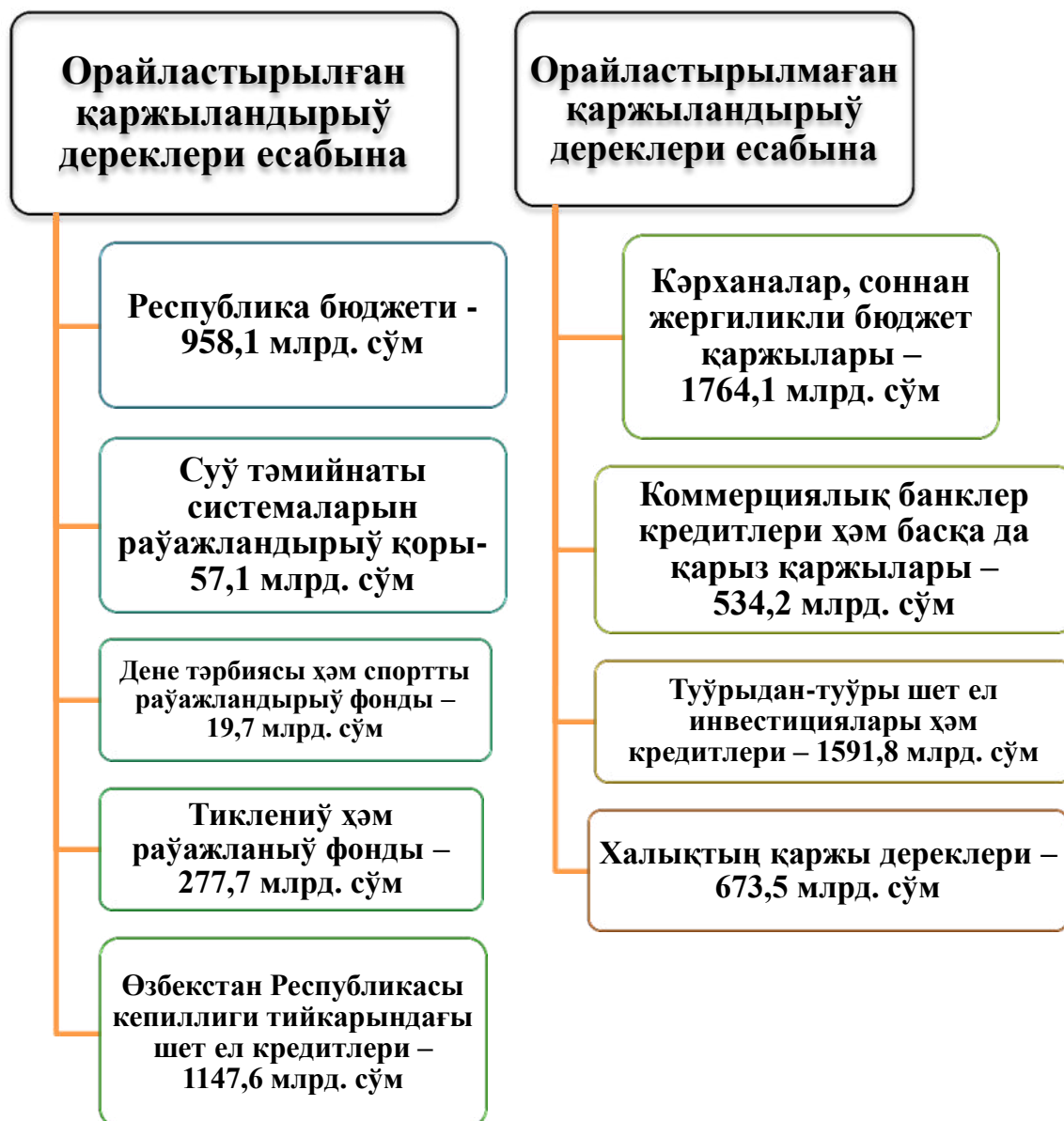
2019 жыл январь-сентябрь айларында тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың 18,7 % (өткен жылдың усы дәуирине 30,0 %) электр, газ, пар менен тәмийинлеў хәм хаўаны кондициялаў хызмет түрине, 23,5 % (20,6 %) таў-кән санааты хәм ашық кәнлерди ислеў хызмет түрине, 11,0 % (16,4 %) үй-жай қурылысына, 3,3 % (5,0 %) тасыў хәм сақлаўға, 13,0 % (2,7 %) аўыл, тоғай хәм балық хожалығына, 16,0 % (10,9 %) қайта ислеў санаатына хәм 1,4 % (2,1 %) қурылыс экономикалық хызмет түрине туўры келди.

**Экономикалық хызмет түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген
инвестиция хэм кредитлер**
(улыўма көлемге салыстырғанда % есабында)

■ 2018 жыл январь-сентябрь ■ 2019 жыл январь-сентябрь

2019 жылдың январь-сентябрь айларында тийкаргы капиталға киритилген инвестициялардың қаржыландырыў дереклери бойынша қурамы

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкаргы капиталға киритилген инвестициялар, жәмине салыстырғанда % есабында

2019 жыл январь-сентябрь айларында қаржыландырыў дереклер бойынша тийкары капиталға киритилген инвестициялар

	<i>Киритилген инвестициялар, млрд. сўм</i>	<i>Өткен жылға салыстырғанда өсим пәти, %</i>	<i>Улыўма көлемдеги үлеси, %</i>
Барлық қаржыландырыў дереклери есабынан	7023,8	134,1	100,0
Республика бюджети	958,1	197,4	13,6
Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў фонды	57,1	147,2	0,8
Дене тәрбия хәм спортты раўажландырыў қоры	19,7	133,9	0,3
Тиклениў хәм раўажландырыў фонды	277,7	42,8	4,0
Өзбекстан Республикасы тәрәпинен кепилленген шет ел кредитлери	1147,6	158,6	16,3
Кәрханалар қаржылары	1764,1	131,4	25,1
Коммерциялық банклери кредитлери хәм басқа қарыз қаржылары	534,2	63,4	7,6
Туўрыдан-туўры шет ел инвестиция хәм кредитлери	1591,8	277,0	22,7
Халықтың қаржылары	673,5	123,6	9,6

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкары капиталға киритилген инвестициялардың ең жоқары өсим пәтлери Қарақалпақстан Республикасына туўрыдан-туўры шет ел инвестиция хәм кредитлери бойынша 2,8 есеге, сондай-ақ Республика бюджети қаржылары есабынан өзлестирилген инвестициялар көлеминиң өсим пәти 197,4 процентти курады. Бул Қарақалпақстан Республикасында Шурбулоқ суў сақлағышының қурылысы, Тақыятас ыссылық электр станциясында ири инвестицион жойбар – хәр бири 230-280 МВт қуўатлылыққа ийе болған еки газ-пуў үскенелериниң қурылысы менен байланысly.

**Январь-сентябрь айларында тийкаргы капиталга киритилген инвестициялар,
млрд. сўм**

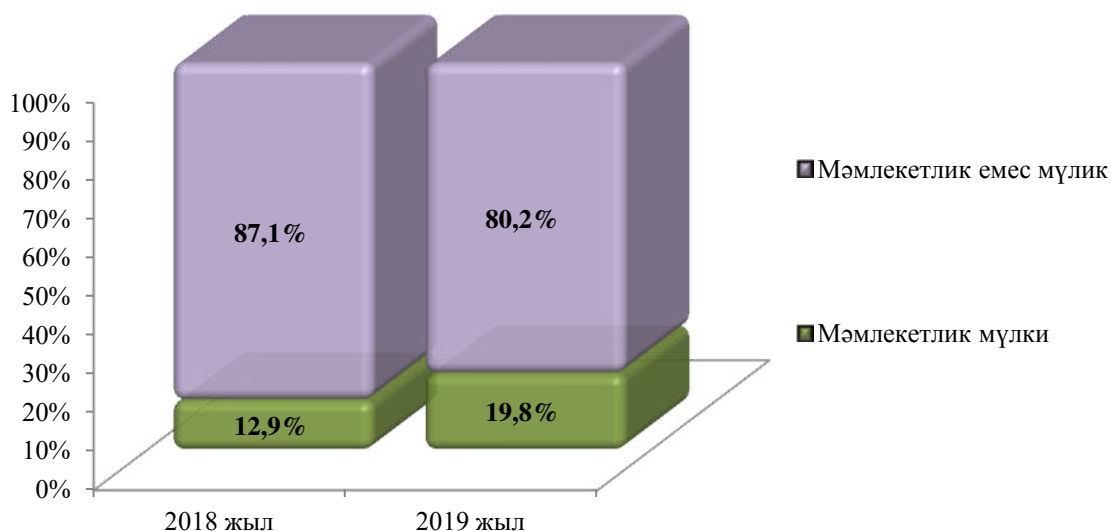
	2018 ж.	2019 ж.	2018 жылга салыстырганда % есабында	жәми инвестициялардан туўрыдан-туўры шет ел инвестициялары көлеми, мың АҚШ долл.
Қарақалпақстан Республикасы	4135,8	7023,8	134,1	319420,05
Нөкис қ.	822,5	1235,1	118,1	29774,3
<i>районлар:</i>				
Әмиўдәрья	122,1	170,5	112,2	1790,5
Беруний	137,2	172,5	108,9	212,0
Қанлыкөл	42,0	93,5	177,3	1669,2
Қараөзек	210,2	456,0	168,9	36935,4
Кегейли	64,6	88,4	110,3	4131,8
Қоңырат	669,0	984,1	114,8	52552,3
Мойнақ	226,2	989,4	3,4 е.	27046,6
Нөкис	90,3	163,4	150,8	5997,0
Тақыятас	1142,3	1383,7	94,2	119986,8
Тахтакөпир	36,6	49,6	115,0	721,95
Төрткүл	117,5	478,1	3,2 е.	1332,0
Хожели	102,1	215,9	181,3	6093,0
Шымбай	80,5	137,5	134,5	10430,8
Шоманай	46,8	60,5	102,5	1148,2
Елликқала	225,9	345,6	121,3	19598,2

**2019 жыл январь-сентябрь айларында қаржыландырыу дереклери бойынша
тийкаргы капиталға киритилген инвестициялар, млрд. сўм**

	Тийкаргы капиталға киритилген инвестициялар жәми, млрд. сўм	соннан қаржыландырыу дереклери бойынша:				Хўкимет гереуи астындағы сырт-ел кредитлери
		республика бюджети	кәрханалар қаржылары	халықтың қаржы-лары	шет ел инвестициялар хәм кредитлер	
Қарақалпақстан Республикасы	7023,8	958,1	1764,1	673,5	2739,4	1147,6
Нөкис қ.	1235,1	269,5	388,3	174,9	245,5	6,3
<i>районлар:</i>						
Әмиўдәрья	170,5	23,0	25,6	34,0	16,8	-
Беруний	172,5	14,9	8,8	90,7	1,8	-
Қанлыкөл	93,5	28,5	29,8	7,2	14,2	-
Қараөзек	456,0	16,3	71,2	7,5	312,7	-
Кегейли	88,4	13,3	13,3	18,6	35,3	-
Қоңырат	984,1	12,7	475,1	28,8	440,8	-
Мойнақ	989,4	33,9	631,4	31,1	233,1	-
Нөкис	163,4	32,4	8,2	54,7	50,8	-
Тақыятас	1383,7	11,4	16,9	11,1	1038,6	1009,0
Тахтакөпир	49,6	11,6	4,4	21,4	6,2	-
Төрткүл	478,1	380,1	21,4	44,0	13,7	-
Хожели	215,9	21,6	21,0	109,8	52,9	-
Шымбай	137,5	19,8	18,1	6,0	87,4	-
Шоманай	60,5	16,6	11,2	7,7	9,9	-
Елликқала	345,6	52,5	19,4	26,0	179,7	132,3

	Тийкаргы капиталға киритілген инвестициялар жəғамы, млрд. сўм	соннан қаржыландырыу дереклери бойынша:			
		Суу тəмийнаты системаларын раўажландырыу фонды	Дене тəрбиясы хəм спортты раўажландырыу фонды	Тиклену хəм раўажландырыу фонды	коммерциялық банклери кредитлери хəм басқа қарыз қаржылары
Қарақалпақстан Республикасы	7023,8	57,1	19,8	277,7	534,2
Нөкис қ.	1235,1	-	-	-	157,0
<i>районлар:</i>					
Әмиўдәрья	170,5	57,1	-	-	14,0
Беруний	172,5	-	-	-	56,3
Қанлықөл	93,5	-	-	-	13,8
Қараөзек	456,0	-	-	-	48,3
Кегейли	88,4	-	-	-	7,9
Қоңырат	984,1	-	-	-	26,7
Мойнақ	989,4	-	19,8	-	40,1
Нөкис	163,4	-	-	-	17,3
Тақыятас	1383,7	-	-	277,7	28,0
Тахтакөпир	49,6	-	-	-	6,0
Төрткүл	478,1	-	-	-	18,9
Хожели	215,9	-	-	-	10,6
Шымбай	137,5	-	-	-	6,2
Шоманай	60,5	-	-	-	15,1
Елликқала	248,4	-	-	-	68,0

Январь-сентябрь айларында мүлікшилик түрлері бойынша тийкаргы капиталға киритілген инвестициялар, жәміне салыстырғанда % есабында

Мәмлекетлик емес мүлікшилик формасындағы кәрханалар тәрәпинен 5629,2 млрд. сұмлық қурылыс жұмыстары әмелге асырылып, жәми инвестициядағы үлесі 80,2 % (2018 жылдың январь-сентябрине салыстырғанда 6,9 процентли пунктге кемейген) қурады.

Социаллық тараў объектлерин қурыў

2019 жыл январь-сентябрьде улыўма майданы 833,2 мың кв.м. болған 5614 үй жай салынған (2018 жылдың январь-сентябрине салыстырғанда 146,7 %), соннан аўыллық жерлерде 517,4 мың кв.м., 3487 турак-жай пайдаланыўға тапсырылды. Ислеп шығарыў болмаған тараўына киритілген инвестициялар көлеминен 775,5 млрд. сұмы ямаса 49,6 % ти турак-жай қурылысында өзлестирилди.

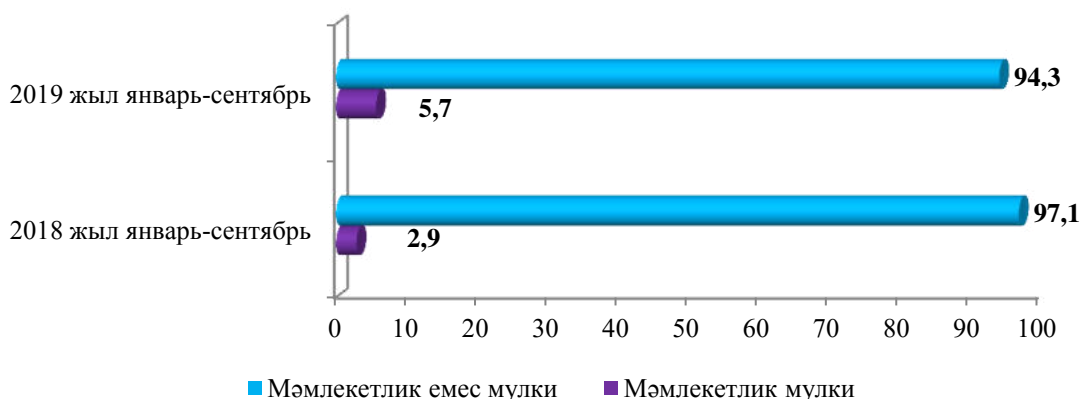
Улыўма билим бериў мектеплери хәм мектепке шекемги билимлендириў мекемелери қурылысында 136,6 млрд. сұм этирапында инвестициялар өзлестирилди, бул ислеп шығарыў болмаған тараўына жөнелтирилген инвестициялардың 8,7 % қурады. Есабат дәўиринде 730 орынға мөлшерленген балалар бақшасы иске түсирилди, атап айтқанда Қараөзек районы “Есимөзек” АПЖ да жайласқан 160 орынлық, Қоңырат районында 160 орынлық жаңадан, 120 орынлық балалар бақшасы қайта оңланып, иске түсирилди. Сондай-ақ Қанлыкөл районы “Наўрыз” АПЖ да жайласқан 70 орынлық, Шымбай хәм Хожели районларында жәми 220 орынлы балалар бақшалары қайта оңланып, пайдаланыўға тапсырылды. Есабат дәўиринде жәми 5649 оқыўшы орнына мөлшерленген мектептер иске түсирилди, соннан 1494 оқыўшы орынлық мектеп имаратлары жаңадан, хәм 4155 оқыўшы орынлық имаратларда реконструкция ислери жуўмақланып, тапсырылды.

Ден саўлықты сақлаў объектлери қурылысында 102,9 млрд. сұм муғдарында инвестициялар өзлестирилип, бул ислеп шығарыў болмаған тараўына жөнелтирилген инвестициялардың 6,6 % қурады.

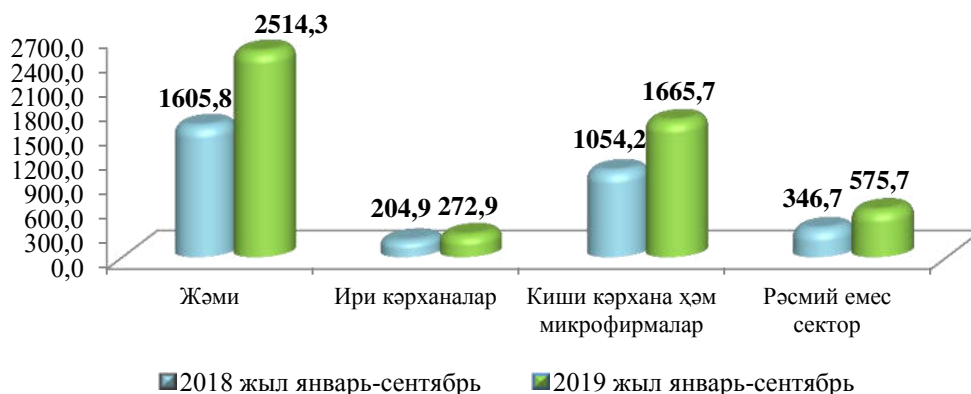
Қурылыс жұмыстары. 2019 жыл январь-сентябрьде 2514,3 млрд. сұм муғдарында қурылыс жұмыстары орынланып, өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда өсим пәти 128,0 % қурады.

Қурылыс жұмыстары улыўма көлеминиң 69,9 % имаратларды қурыў бойынша қурылыс жұмыстары, 14,3 % пуқаралық қурылысы объектлерин қурыў бойынша қурылыс жұмыстары хәм 18,8 % қәнийгелестирилген қурылыс жұмыстарына туўры келди. Соннан улыўма көлемнен 71,7 % жаңа қурылыс, реконструкция хәм кеңейтириў хәмде техникалық тәрәптен қайта инвентарлаўға туўры келеди.

Мүликшилик түрлерини бойынша қурылыс кәрханаларының өз күшлерини менен орынлаған қурылыс жұмыстарының бөлиниўи
(улыўма көлемге салыстырғанда % есабында)

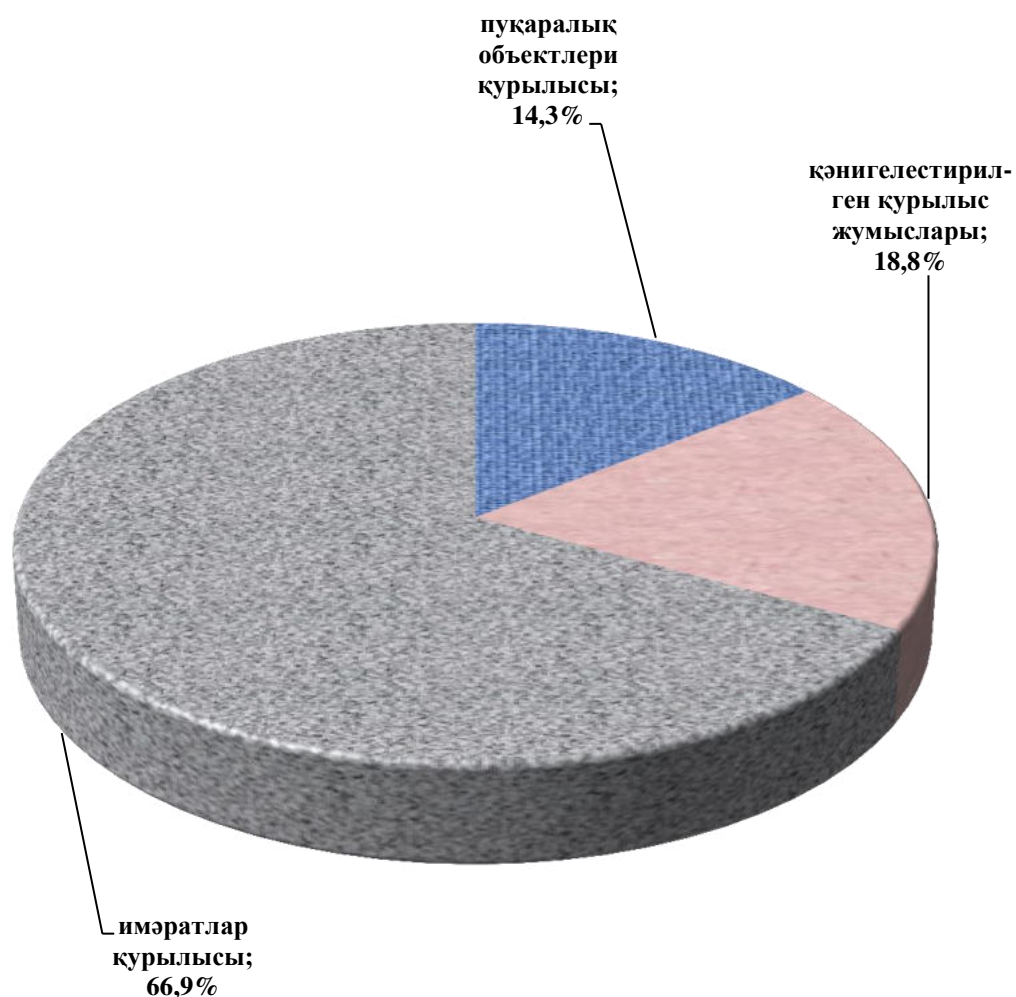

Кәрханалар түрлерини бойынша қурылыс жұмыстары көлеми, млрд.сұм

Жәми қурылыс-пудрат жұмыстары қурамындағы “Имаратлар қурылысы” хызмет түри бойынша 1682,4 млрд. сұмлық жұмыстар орынланды хәм өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 70,4 процентли пунктке өсти. Сондай-ақ, “Пуқаралық объектлери қурылысы” хызмет түри бойынша 359,1 млрд. сұмлық қурылыс ислери орынланып, өткен жылдың усы дәуирине салыстырғанда 39,9 процентли пунктке асты. “Қәнийгелестирилген қурылыс ислери” хызмет түри бойынша 472,8 млрд. сұмлық қурылыс жұмыстары орынланып, өткен жылға салыстырылған 30,6 процентли пунктке өсти.

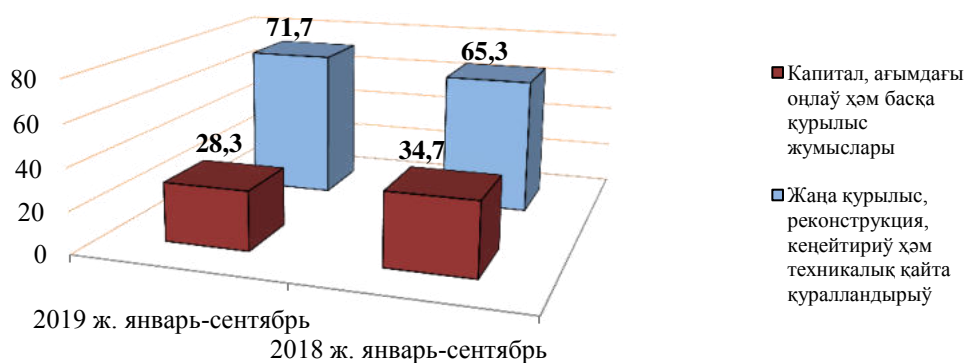
Экономикалық қызмет түрлері бойынша құрылыс жұмыстары көлемі, жәміне салыстырғанжа % есабында

Жәми құрылыс жұмыслары көлеминде жаңа құрылыс, реконструкция қылыў, кеңейттириў хәм техник тәрепинен қайта қуралландырыў жұмыслары көлеми 1802,5 млрд. сўмды қурады. Капитал, қайта оңлаў хәм басқа пудрат жұмыслары көлеми 711,8 млрд. сўмды қурады.

2018 жыл январь-сентябрь айларына салыстырғанда жаңа құрылыс, реконструкция, кеңейттириў хәм техник қайта қуралландырыў жұмыслары 6,4 процентли пунктке өсти. Капитал, ағымдағы хәм басқа құрылыс жұмыслары көлеми болса 6,4 процентли пунктке кемеиди.

**Қурылыс жұмыстары, түрлері бойынша,
(жәміне салыстырғанда % есабында)**

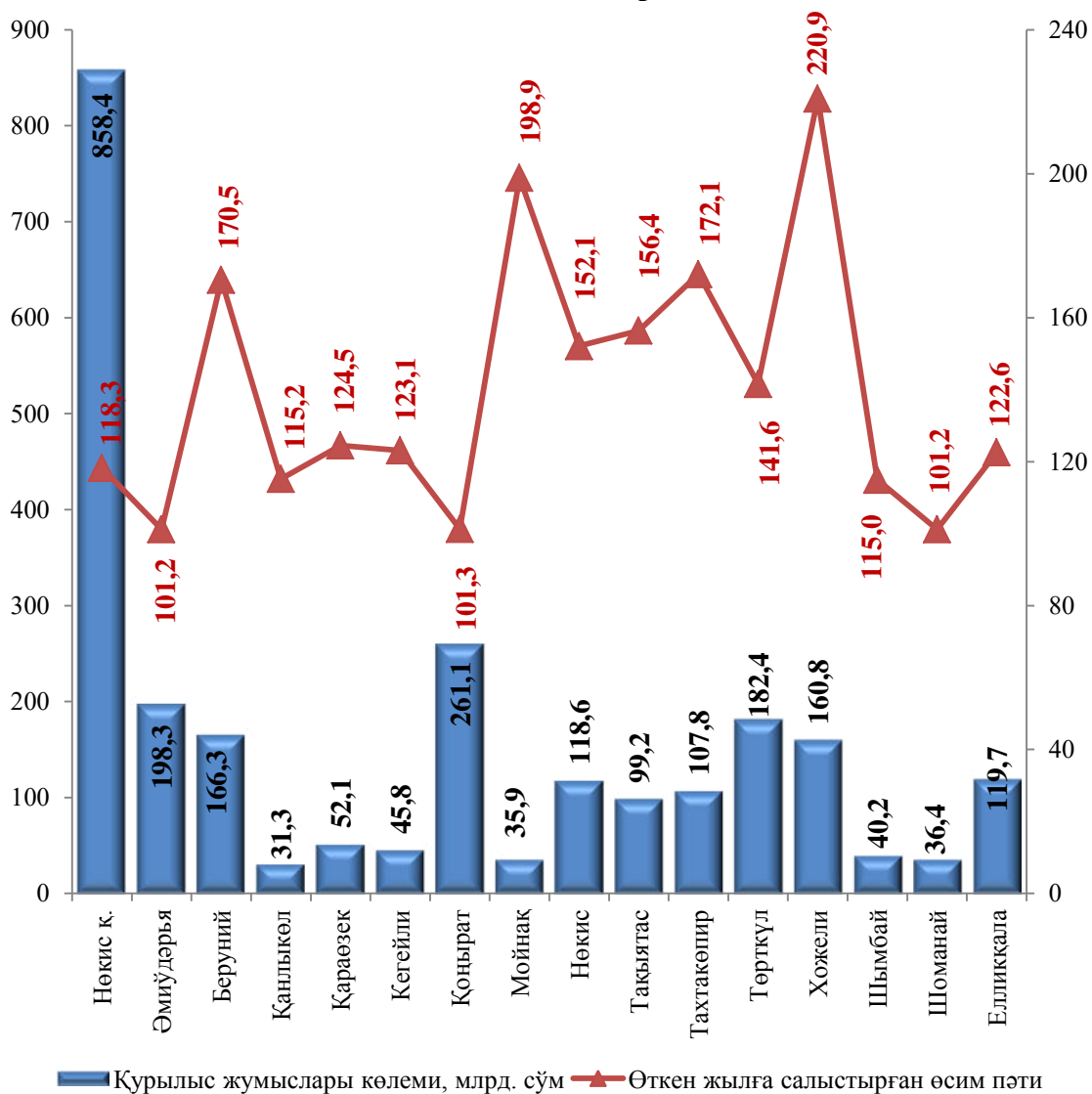
**Январь-сентябрь айларында қала хәм районлар бойынша
қурылыс жұмыстары көлемі, млрд. сұм**

	2018 жыл	2019 жыл	2018-жылға салыстырғанда, % есабында
Қарақалпақстан Республикасы	1605,8	2514,3	128,0
Нөкис қ.	578,8	858,4	118,3
<i>районлар:</i>			
Әмиўдәрья	157,9	198,3	101,2
Беруний	85,1	166,3	170,5
Қанлықөл	22,6	31,3	115,2
Қараөзек	33,2	52,1	124,5
Кегейли	30,9	45,8	123,1
Қоңырат	205,1	261,1	101,3
Мойнақ	15,0	35,9	198,9
Нөкис	66,6	118,6	152,1
Тақыятас	50,3	99,2	156,4
Тахтакөпир	51,0	107,8	172,1
Төрткүл	106,7	182,4	141,6
Хожели	64,7	160,8	220,9
Шымбай	28,3	40,2	115,0
Шоманай	28,9	36,4	101,2
Елликқала	80,7	119,7	122,6

2019 жыл январь-сентябрь айларында республика бойынша қурылыс жұмыстары көлемінде Нөкіс қаласы (республика бойынша жәми қурылыс жұмыстары көлеміндегі үлесі 34,1 %), Қоңырат (10,4 %) хәм Әмиўдәрья (7,9 %) районлары жоқары үлеслерине ийе.

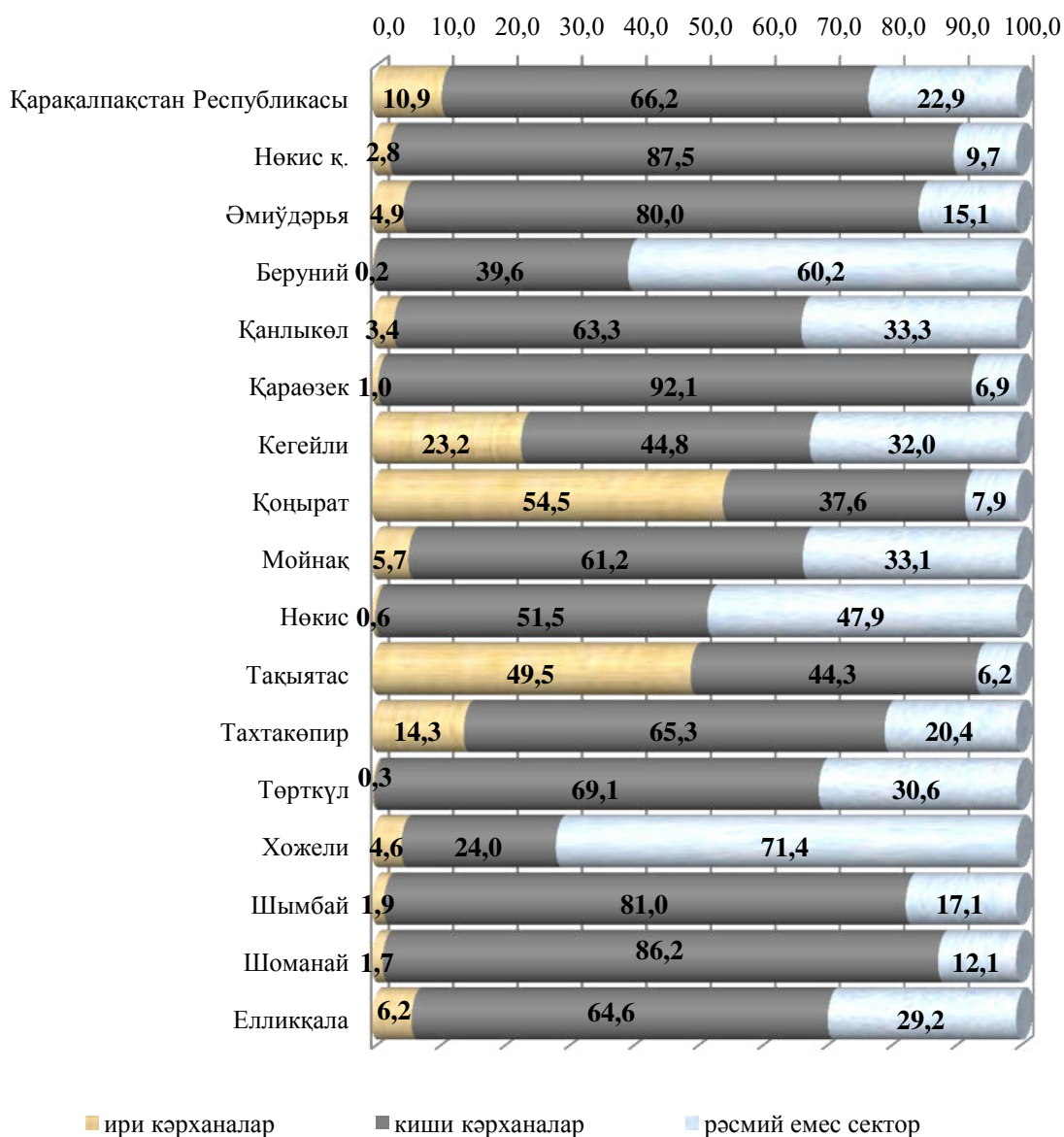
Сондай-ақ, республика көлемінде қурылыс жұмыстары көлемінде ең пәс үлеслери Шоманай (республика бойынша жәми қурылыс жұмыстары көлеміндегі үлесі 1,5 %), Қараөзек (2,1 %), Кегейли (1,8 %) районларына туўры келеди.

2019 жыл январь-сентябрь айларында қурылыс жұмыстары көлеми хәм өсим пәтлери

Есабат әуиринде орынланған қурылыс жұмыстарының жоқары өсим пәти Мойнақ (өткен жылға салыстырғанда өсим пәти 198,9 %), Нөкіс (152,1 %), Хожели (220,9 %) хәм Кегейли (123,1 %) районларында гүзетилди.

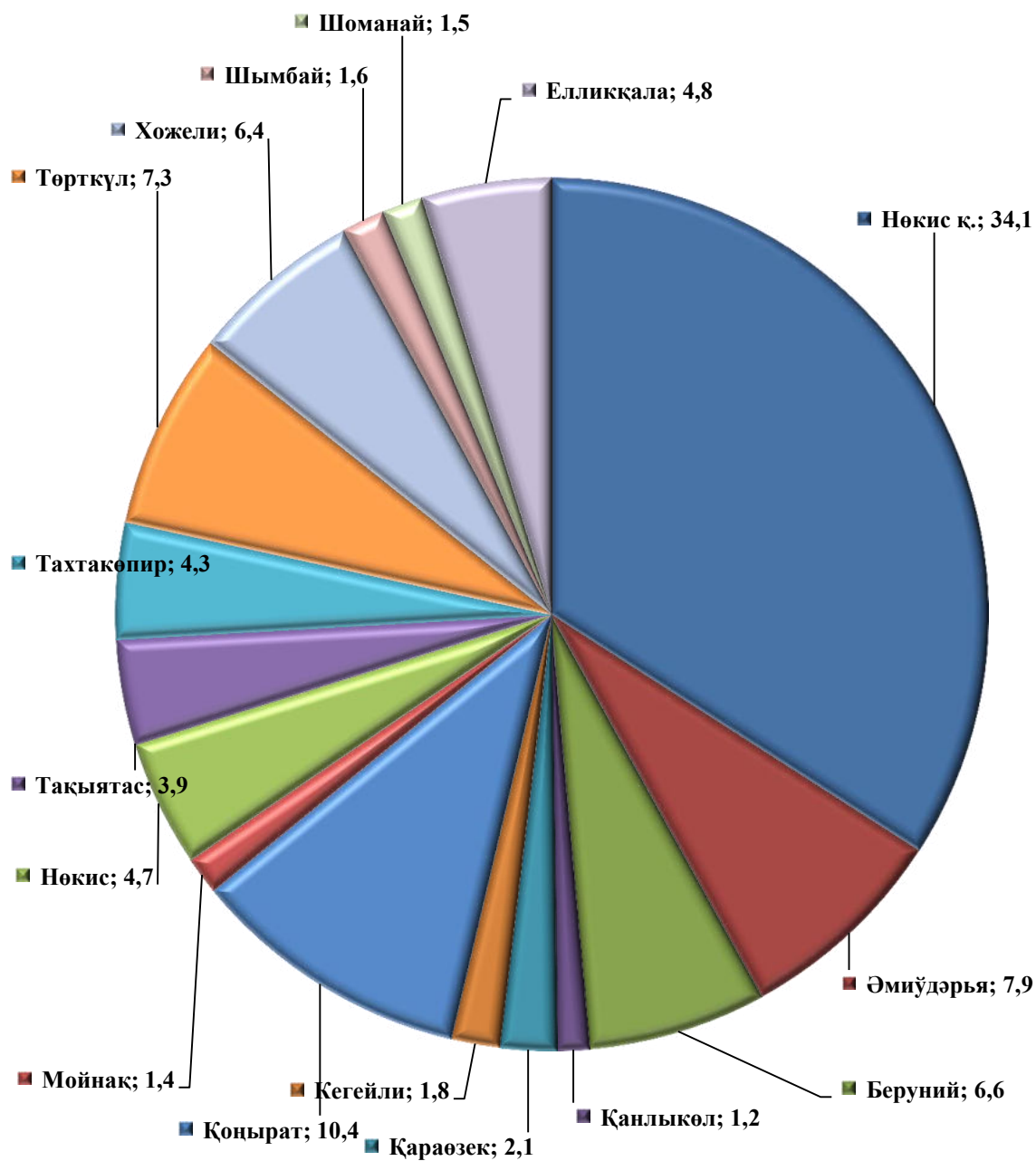
**2019 жыл январь-сентябрь айларында кэрханалар түрлери бойынша
қурылыс жұмыстары көлеми,
жәміне салыстырғанда % есабында**

Ири кэрханалар тәрәпинен орынланған қурылыс жұмыстарының жоқары көрсеткішлери Қоңырат (жәми қурылыс жұмыстары көлеминдеги үлеси 54,5%), Тақиятас (49,5%) районларына туўры келеди.

Есабат дәўиринде Қараөзек, Мойнақ, Нөкис, Шымбай хәм Шоманай районларында қурылыс хызмети менен шуғулланыўшы ири кэрхана хәм шөлкемлер жоқ.

**Қала хәм районлар кесиминде қурылыс жұмыслары үлесі,
жәміне салыстырғанда % есабында**

Есабат дәуиринде қурылыс жұмысларын орынлау көлемінде ең жоқары үлесі Нөкис қаласы (республика бойынша жәми қурылыс жұмыслары көлеминин 34,1 %), Қоңырат (10,4 %), Төрткүл (7,3 %) хәм Хожели (6,4 %) районларына тууры келеди.